

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

בג"ץ 18225-06-25
בג"ץ 24804-06-25
בג"ץ 25348-06-25
בג"ץ 31230-06-25
בג"ץ 7094-08-25
בג"ץ 7100-08-25

1. כרמי גילון ו-37 אח'

כולם ע"י ב"כ עוה"ד דפנה הולץ-לכנר ו/או קמילה אביגיל מיכמן
מגדל המוזאון, רח' ברקוביץ' 4, תל אביב יפו
טל': 077-2040881 ; פקס': 077-2040882
דוא"ל: Lechner@publiclaw.co.il

העותרים בבג"ץ 18225-06-25

התנועה למען איכות השלטון בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא ו/או תומר נאור ו/או רותם בבלי דבי
ו/או סתיו לבנה לחב ואח'
מרח' יפו 208, ת.ד. 31348 ירושלים 9131301
טל': 02-5000073 ; פקס': 02-5000076
דוא"ל: office@mqg.org.il

העותרת בבג"ץ 24804-06-25

משמר הדמוקרטיה הישראלית

ע"י ב"כ עוה"ד יובל יועז ו/או דורון ברקת ו/או
אוהד שפק ו/או רינה ענתי
מדרך אבא הלל 12, רמת גן 5250606
טל': 03-6961011 ; פקס': 03-6961021
דוא"ל: mishmar.dem@gmail.com

העותרת בבג"ץ 25348-06-25

האקדמיה למען ישראל דמוקרטית ו-71 אח'

ע"י ב"כ עוה"ד רונן ברומר ו/או ניקולס גיפס ו/או
עירא הרדי ו/או תמר רוטנברג
מרח' אחד העם 31, תל אביב 6520204
טל': 03-5670700 ; פקס': 03-5660974

העותרת בבג"ץ 31230-06-25

סיעת יש עתיד

ע"י ב"כ עוה"ד גזית בקל
מרח' הארבעה 30, תל אביב
דוא"ל: office@gbc-law.co.il

העותרת בבג"ץ 7094-08-25

1. לשכת עורכי הדין בישראל
2. עמית בכר, יו"ר לשכת עורכי הדין בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד נדב ויסמן ו/או עדי קופל-אביב ואח'
מדרך אבא הלל סילבר 16, רמת גן
טל': 03-6103100; פקס': 03-6103111

העותרים בבג"ץ 7100-08-25

נ ג ד

1. ממשלת ישראל
2. ראש ממשלת ישראל
3. שר המשפטים

המשיבים 1-3 בבג"ץ 18225-06-25

4. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבה 4 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבה 4 בבג"ץ 18225-06-25

1. ממשלת ישראל ה-37
2. ראש הממשלה
3. שר המשפטים

4. ועדת השרים לעניין בחינת הצורך בהחלפת היועצת המשפטית לממשלה
5. הוועדה המקצועית הציבורית בראשות הנשיא לשעבר, כב' השופט בדימוס אשר גרוניס

המשיבים 1-5 בבג"ץ 24804-06-25

6. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבה 6 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבה 6 בבג"ץ 24804-06-25

1. שר המשפטים
2. שר התפוצות
3. ראש הממשלה
4. ממשלת ישראל ה-37

המשיבים 1-4 בבג"ץ 25348-06-25

5. היועצת המשפטית לממשלה
המשיבה 5 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבה 5 בבג"ץ 25348-06-25

1. ממשלת ישראל

המשיבה 1 בבג"ץ 31230-06-25

2. היועצת המשפטית לממשלה
המשיבה 2 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבה 2 בבג"ץ 31230-06-25

1. ממשלת ישראל
2. ועדת השרים לבחינת הצורך בהחלפת היועצת המשפטית לממשלה
4. הוועדה המקצועית-ציבורית בראשות כב' הנשיא (בדימו') גרוניס

המשיבים 1-2, 4 בבג"ץ 7094-08-25

3. היועצת המשפטית לממשלה
המשיבה 3 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבה 3 בבג"ץ 7094-08-25

1. הממשלה ה-37 של ישראל
2. ראש הממשלה
3. שר המשפטים

המשיבים 1-3 בבג"ץ 7100-08-25

4. היועצת המשפטית לממשלה
המשיבה 4 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590, פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבה 4 בבג"ץ 7100-08-25

תגובה מטעם היועצת המשפטית לממשלה

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 16.9.25, מוגשת בזאת תגובה מטעם היועצת המשפטית לממשלה, כדלקמן.
2. עניין של העתירות בהחלטות ממשלת ישראל ה-37 מס' 3125, מיום 8.6.25, שכותרתה "הדרכים והתנאים למינוי והפסקת כהונת היועץ המשפטי לממשלה – תיקון החלטת הממשלה" (להלן: **החלטת ממשלה 3125**); ובהחלטת הממשלה 3306, מיום 4.8.25, לאמץ את המלצת ועדת השרים אשר הוקמה בהחלטת הממשלה 3125, על בסיס מסמך הטענות שגיבש שר המשפטים, ולהורות על הפסקת כהונתה של היועצת המשפטית לממשלה (להלן – **החלטת ממשלה 3306**; וביחד: **החלטות הממשלה**).
3. ביום 31.8.25 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את תגובתה המקדמית, במסגרתה פירטה בהרחבה מדוע יש להורות על בטלות החלטות הממשלה: בשל הסתירה בין החלטות אלה לבין מהות תפקיד היועץ המשפטי לממשלה כקבוע בדיון; בשל הפגמים המשפטיים שנפלו בדרך קבלתן; וכן בשם לב להקשר הרחב שבו התקבלו החלטות הממשלה.
4. ביום 1.9.25, ומשלא הוגשה תגובה מקדמית לעתירות מטעם משיבי הממשלה, ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד אשר הורתה על מתן צווים על-תנאי כמבוקש בעתירות, תוך ביטול הדיון שהיה קבוע אותה עת ליום 3.9.25, בפני הרכב מורחב של תשעה שופטים וכן תוך הבהרת הדיון (סעיף 2 להחלטה). כמו כן, התבקשה ממשלת ישראל להודיע עד ליום 14.9.25 אם היא מקבלת את המלצת בית המשפט הנכבד **לבטל** את החלטת ממשלה 3125 וכנגזרת גם את החלטת ממשלה 3306 (סעיף 3 להחלטה). בנוסף, צוין בהחלטה כי ככל שממשלת ישראל תבחר שלא להיענות להמלצה, יוגשו תצהירי תשובה עד ליום 30.10.25 (סעיף 4 להחלטה). לבסוף, הובהר "למען הסר ספק, צו הביניים שניתן ביום 10.8.2025 על ידי המשנה לנשיא, השופט סולברג – עומד על כנו" (סעיף 5 להחלטה).
5. ביום 14.9.25 הוגשה הודעה מטעם שר המשפטים והשר העומד בראשות ועדת השרים לפי החלטה 3125 (להלן: **הודעת השרים**), במסגרתה צוין, בין היתר, כך: "[...] הממשלה מוכנה, משיקולים מעשיים לצורך חסכון בזמן ותחת מחאה, לקיים דיון בהצעתו הדיונית של בית המשפט, ככל שהצעה זו תתגבש להצעה ברורה ושלמה שתבטיח את ביצוע הליך ההיוועצות באופן מהיר" (סעיף 10 להודעת השרים). בהמשך לכך, השרים מפרטים בהודעתם, כי "נדרשת הבהרה כי המתווה המקורי אינו מונע מהוועדה לפעול אף ללא נציג הממשלה" (סעיף 15 להודעת השרים); וכן מבקשים הבהרה בנוגע "ליכולת השלימים את תהליך ההיוועצות בוועדה בתוך שבועיים מיום אישור נציג הכנסת בוועדה ומיום אישור או ויתור הממשלה על אישור נציג הממשלה בוועדה" (סעיף 16 להודעת השרים). או אז, מציינים השרים בהודעתם, כי "ככל שתינתנה ההבהרות הנדרשות כאמור, הרי שהממשלה תתכנס לדון בהצעת בית המשפט (משיקולים מעשיים ולצורך חסכון בזמן ותחת מחאה) לביצוע הליך מהיר בהתאם למתווה שמגר" (סעיף 18 להודעת השרים).
6. ביום 16.9.25 הורה בית המשפט הנכבד על תגובת הצדדים עד ליום 21.9.25, ומכאן תגובה זו.

השרים, בהודעתם, דחו למעשה את הצעתו של בית המשפט הנכבד. הצעת בית המשפט הנכבד הייתה ברורה – הממשלה התבקשה להודיע אם היא מקבלת את ההמלצה לבטל את החלטות הממשלה מושא העתירות ולחזור למתווה סיום כהונתו של היועץ המשפטי לממשלה אשר אומץ בהחלטת הממשלה 2274, "אשר התקבלה בעקבות דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת דרכי המינוי של היועץ המשפטי לממשלה (להלן: **ועדת שמגר**), **הסדירה את הרכב הוועדה הציבורית שבה על הממשלה להיוועץ בקשר למינוי יועץ משפטי לממשלה**, וקבעה את החובה להיוועץ בוועדה הציבורית האמורה הן בעת מינוי יועץ משפטי לממשלה והן ביחס לפיטוריו. **לא הוצגו לפנינו בשלב זה טעמים המצדיקים סטייה מהחלטה 2247**" (לשון ההחלטה מיום 1.9.2025 ; הדגשות הוספו). קרי, הצעת בית המשפט הנכבד היא כי הממשלה תפנה לקבלת המלצת הוועדה המקצועית-ציבורית, תוך שמירת ההרכב וסדרי הדיון שנקבעו בהחלטה האמורה. השרים בהודעתם בחרו ברורות – לדחות את ההמלצה.

בקשת השרים לקבלת "הבהרה" מבית המשפט הנכבד בדבר סטייה מהחלטה 2247, שבית המשפט הנכבד גילה דעתו כי לא הוצגו בפניו טעמים המצדיקים סטייה ממנה (ודוק: הודעת הממשלה אינה מגלה עובדות או טעמים שלא הונחו עד כה בהליך בפני בית המשפט הנכבד), כתנאי לכך שהממשלה תדון בהמלצת בית המשפט הנכבד, חורגת ממסגרת הדיון שכבר נתחמה במסגרת הצווים על-תנאי שהוצאו, ולכן אינה אפשרית.

בנסיבות אלה, ובהתאם לקביעותיו המפורשות של בית המשפט הנכבד בהחלטתו מיום 1.9.25, על הממשלה להגיש תצהיר תשובה, עד ליום 30.10.25.

למעלה מן הנדרש, ובאשר ל"הבהרות הנדרשות" שהפנו השרים לבית המשפט הנכבד ביחס להמלצתו, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא שיש לדחות "הבהרות" אלה, אשר אינן "הבהרות" כלל ועיקר, אלא **ניסיון נוסף** ליצור מתווה חדש, אד-הוק, תוך כדי ההליך, שנועד לפגוע במקצועיותה של הוועדה המקצועית-ציבורית ובשיקול דעתה המקצועי, ולהבטיח מראש את עמדת נציג הממשלה.

וידגש, הממשלה גילתה כבר בחודש מרץ 2025 את דעתה באשר לתוצאה אותה היא מבקשת להשיג – פיטורי היועצת המשפטית לממשלה. בקשתם הנוכחית של השרים מבית המשפט הנכבד היא משום ניסיון נוסף להבטיח את תוצאה זו, תוך ניסיון למנוע מהוועדה אפשרות לקיום דיון סדור ומעמיק, וכן להכתיב מראש את עמדת שר המשפטים לשעבר או לחלופין לשנות דה-פקטו את הרכב הוועדה, כך שיתאים לצרכיה הרגעיים של הממשלה. בהקשר זה נזכיר, כי מההודעה שהגישו השרים ביום 30.7.25 עולה בצורה חד-משמעית, כי החלטת הממשלה ליצור מתווה חדש לפיטורי יועץ משפטי לממשלה, נובעת רק משום שהגיעה למסקנה כי במתווה הקיים לא יעלה בידה לאייש את הוועדה המקצועית-ציבורית באופן שיבטיח מראש שהיא לא תחלוק על עמדתה ותתמוך בה. כפי שצוין בתגובת היועצת לעתירות, מדובר בשיקול זר מובהק, שדי בו כשלעצמו להביא לביטול החלטת הממשלה.

הנה כי כן, השרים, בבקשותיהם ל"הבהרות" כתנאי לדיון בממשלה בהמלצת בית המשפט הנכבד, מגלים בכך כי הממשלה אינה מתכוונת לקיים היועצות אמיתית עם הוועדה המקצועית-ציבורית, אלא היא מבקשת "לסמן וי" על תהליך ההיועצות, ופעם נוספת לשנות את הכללים כדי "להנדס" מראש את מבנה הוועדה, את הרכבה ועל-ידי כך לפגום בעצמאותה. הודעת השרים אינה מביאה בשורה כלשהי, אלא משחזרת את התפיסה לפיה אם לא ניתן להבטיח מראש את המסקנה שאליה יגיע שר המשפטים לשעבר או היועץ המשפטי לשעבר, בבחינת היה "חותמת גומי", אזי עדיף לסלק פונקציה משמעותית זו מהרכב הוועדה. מדובר למעשה ב"אותה גברת בשינוי אדרת".

בזו הפעם, שר המשפטים והשר העומד בראשות ועדת השרים לפי החלטה 3125 מבקשים לשנות את מבנה הוועדה ודרכי עבודתה בהתאם לצרכים הרגועים באמצעות הצבת מספר "שאלות מעשיות" שבית המשפט הנכבד מתבקש להשיב עליהן בחיוב, כתנאי מצידם לקיום דיון בממשלה בשאלה אם להסכים לבטל את ההחלטות שקיבלה ולפנות להתייעצות עם הוועדה המקצועית-ציבורית: (א) אישור שיפוטי מראש כי הממשלה תוכל לכנס את הוועדה ללא אישור של חבר שהוא שר משפטים או יועץ משפטי לשעבר (סעיף 15 להודעת הממשלה); (ב) אישור שיפוטי מראש, בשם הוועדה הציבורית-מקצועית, כי תהליך החריג ביותר להפסקת כהונה של היועץ המשפטי לממשלה, שומר הסף המרכזי במדינת ישראל, ייעשה תוך פרק זמן קצר ביותר של 14 ימים בלבד (סעיף 16 להודעת הממשלה); (ג) אישור שיפוטי מראש כי "הליך ההיועצות יושלם בוועדה המכהנת וכי אם נציג אחד הגופים שאינם נבחרים הציבור יבחר לבצע תרגיל התפטרות תוך שימוש מובהק לרעה בפרוצדורה, הדבר יהווה מיצוי הליך ההיועצות" (סעיף 17 להודעת הממשלה).

בקשות אלו של השרים מהוות התערבות בעבודתה של הוועדה המקצועית-ציבורית, שנדרשת לפעול באופן עצמאי מהממשלה וחסר פניות, וניצבות בניגוד גמור לתכלית העומדת ביסוד הוועדה המקצועית-ציבורית, ובניגוד לכללי המשפט המינהלי. נעמוד על הדברים בקצרה.

9. כפי שפירטה בהרחבה היועצת המשפטית לממשלה בתגובתה המקדמית לעתירה, ועדת שמגר המליצה, מאחורי 'מסך בערות' ובמנותק מדיון ביועץ משפטי לממשלה ספציפי, על קביעת מנגנון מובנה בנוגע להליך הפסקת כהונה של יועץ משפטי לממשלה, בדמות חובת היועצות בוועדה המקצועית-ציבורית. המלצה זו באה על בסיס העיקרון המפורט בדוח שמגר, לפיו יש למנוע שליטה פוליטית מלאה של הממשלה בהליכי המינוי והפסקת כהונה של היועץ המשפטי לממשלה. בהקשר זה יודגש, כי הרכב הוועדה, המוסדות שמיצגים בה, כמו גם דרך בחירת חבריה, נקבעו באופן שמאפשר לוועדה לפעול באופן עצמאי; על בסיס היכרות קרובה של חלק מחבריה עם עבודת היועץ המשפטי לממשלה וממשקי העבודה שלו עם הממשלה; וזאת מנקודות המבט הרלוונטיות השונות, על המורכבות שבהן; וכן לבחון בראייה רחבה ואובייקטיבית את התשתית העובדתית הרלוונטית הנטענת על ידי הממשלה, במנותק מהאינטרסים הפוליטיים של הממשלה.

יודגש בהקשר זה, כי "נציג" הרשות המבצעת בוועדה – שר משפטים או יועץ משפטי לשעבר – נבחר על ידי הממשלה. חבר זה מתמנה על ידי הממשלה מתוקף היכרותו עם עבודת הממשלה ועם תפקיד היועץ המשפטי לממשלה ויכולתו לבחון, על רקע ניסיון זה ובאופן אובייקטיבי, אם מתקיימות העילות שנקבעו על-ידי ועדת שמגר להפסקת כהונת היועץ המשפטי לממשלה.

לא בכדי נקבע כי על נציג זה להיות שר משפטים **לשעבר** או יועץ משפטי לממשלה **לשעבר**, היינו, מי שאיננו משמש כחבר פעיל בממשלה ואיננו נוטל חלק במערכת הפוליטית בעת כהונתו בוועדה (להבדיל מנציג הכנסת, המתמנה מבין חברי הכנסת המכהנים), אך בעל היכרות בלתי אמצעית של ממשקי העבודה בין ממשלה ליועצת משפטית לממשלה ודפוס העבודה. בנוסף, האפשרות למנות כנציג הרשות המבצעת יועץ משפטי לשעבר – גורם א-פוליטי במהותו – מבהירה שאין כוונה שנציג זה ישמש, הלכה למעשה, כנציג פוליטי המשמש כזרוע הארוכה של הממשלה המכהנת.

מרגע שהתמנו לחברים בוועדה, על כל חברי הוועדה המקצועית-ציבורית לפעול באופן עצמאי, בהתאם לשיקול דעתם המקצועי העצמאי, שהרי זו בדיוק תכלית קיומה של הוועדה – קיום בחינה מקצועית ואובייקטיבית של בקשת הממשלה לפטר את היועץ המשפטי לממשלה, כערוכה משמעותית וחיונית למניעת פיטורים מטעמים לא מוצדקים. לא בכדי הכוח שניתן בידי הממשלה הוא לבחור את **זהותו** של שר המשפטים לשעבר או היועץ המשפטי לשעבר מתוך סך האפשרויות הקיימות, אך אין בידה האפשרות לשנות דה פקטו, **תוך כדי ההליך**, את מבנה הוועדה ולהסיר ממנה את הרכיב של "שר משפטים לשעבר או יועץ משפטי לשעבר", וזאת מתוך חשש שיחלוק על עמדתה.

10. לפיכך, מובן שהממשלה אינה יכולה להתנות את פנייתה לוועדה המקצועית-ציבורית לשם קיום הליך פיטורי היועץ המשפטי לממשלה בכך שהיא תמנה נציג שיבטיח מראש כי לא יחלוק על עמדת הממשלה ויתמוך בה. זאת ביחס להמלצה קונקרטית למינוי או העברה מכהונה של יועץ משפטי לממשלה (ראו והשוו בעניינים דומים: סעיף 6א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, לעניין מינוי והעברה מכהונה של שופט); סעיף 6ב לחוק הדיונים, התשט"ו-1955 (לעניין מינוי והעברה מכהונה של דיין); סעיף 4ב לחוק הקאדים, התשכ"א-1961 (לעניין מינוי והעברה מכהונה של קאדי); סעיף 11ב לחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ב-1963 (לעניין מינוי והעברה של קאדי-מדהב מכהונתו)).

11. בהקשר זה יוזכר, כי גם יו"ר הוועדה מתמנה במעורבות של הרשות המבצעת – שופט בדימוס של בית המשפט העליון המתמנה על-ידי נשיא בית המשפט העליון, בהסכמת שר המשפטים. כן יוזכר, כי בהתאם להחלטת ממשלה 2274, ולהודעה בדבר קביעת הדרכים והתנאים למינוי של היועץ המשפטי לממשלה (י"פ התש"ס, עמ' 4894), שלושת חברי הוועדה – שופט בית המשפט העליון בדימוס, נציג לשכת עורכי הדין ונציג האקדמיה – מכהנים תקופה של 4 שנים.¹ מכאן שמשמעות בקשתה הנוכחית של הממשלה היא שאם יתעורר בשל חלוף הזמן הצורך למנות יו"ר לוועדה, אך שר המשפטים, נציג הממשלה המכהנת, לא יסכים למינוי של שופט בית המשפט העליון מתוך טענה שאין אף שופט שמוסכם על הממשלה, אזי הממשלה תוכל לפעול לשינוי הרכב הוועדה אד-הוק שוב, מתוך טענה של הגעה ל"מבוי סתום".

צילום כתב המינוי של יו"ר הוועדה והודעות על מינוי נציג האקדמיה ולשכת עוה"ד מצורף ומסומן מש/1.

¹ "הודעה בדבר הרכב הוועדה המקצועית-הציבורית לעניין הצעת מועמדים למשרת היועץ המשפטי לממשלה", ילקוט הפרסומים 10021, כ"ה בכסלו התשפ"ב, 29.11.2021.

12. הנה כי כן, ניסיונם של השרים לקבוע מתווה חדש - אד הוק תוך כדי הליך הפיטורים, התפור למידותיה של הממשלה, **בנוגע להרכב הוועדה ולדרכי עבודתה - יש בו כדי לחתור תחת העיקרון הבסיסי שעומד בבסיס פעילותה של הוועדה**. עיקרון זה קובע כי תכלית הוועדה היא ליצור גוף אובייקטיבי ונטול פניות, אשר יבחן באופן 'נקי' את התשתית העומדת בבסיס כוונת הממשלה להפסיק את כהונת היועץ המשפטי לממשלה. זאת, כאשר לכל אחד מחברי הוועדה המומחיות והניסיון הרלוונטיים לעניין. והדברים יפים במיוחד ביחס לנציג הממשלה, אשר הוא כאמור, מתוקף ניסיונו, בעל היכרות מעשית מעמיקה ביותר עם עבודת היועץ המשפטי לממשלה.
13. לכך יש להוסיף, כי כאמור לעיל המתווה המוצע על-ידי השרים, כתנאי לכך שהממשלה תשקול אם להסכים להמלצת בית המשפט הנכבד להיוועץ עם הוועדה המקצועית-ציבורית, אינו בא בחלל ריק, אלא יש לבוחנו על רקע ההודעות שהגישו השרים בהליך דנן, ובפרט ההודעה מיום 30.7.25, בה חשפו את שיקוליה הזרים של הממשלה בבחירת נציגה בוועדה. ונזכיר, כי השרים פירטו בהודעתם זו, כיצד מופו על-ידי שר המשפטים כל אחד משני המשפטים והיועצים המשפטיים לשעבר, אחד אחרי השני, בהתאם ל"קרבנות הרעיונית לממשלה", במטרה לבדוק האם במינויו של כל אחד מהם יהיה כדי להבטיח את התוצאה הרצויה מבחינת הממשלה בדמות הפסקת כהונת היועצת המשפטית לממשלה. תהליך מיפוי וסינון זה, כך גילו השרים, הוליד רק שלושה מועמדים פוטנציאליים שיתכן ויענו על "הגדרת התפקיד". ואולם – מועמדים פוטנציאליים אלו מיאנו לקחת חלק בהליך בלתי חוקי זה, תוך שסירבו להצעת שר המשפטים חרף מאמצי שכנוע ממושכים מצידו, שכללו גם פגישות אישיות עימו.
14. כעת, מציינים השרים בהודעתם כי שר המשפטים יפנה לכל מועמד "רלוונטי" לתפישתו, ואולם ככל שמועמדים אלה ישיבו בשלילה – מבקשים השרים אישור שיפוטי מראש לקיים את הליך ההיוועצות ללא נציג הממשלה, בסטייה מההרכב שנקבע בהחלטה 2274, כתנאי לכך שהממשלה תדון בהמלצת בית המשפט. ואולם, משהשרים הבהירו בהודעותיהם כי שר המשפטים אינו מבקש אלא למנות נציג ממשלה שיהיה "פרוקסי" מחוייב מטעמה, ויתמוך רק בהמלצה של הוועדה שתואמת את עמדתה, ברי מהם השיקולים שיהפכו מועמד ל"רלוונטי" מבחינת הממשלה.
15. בהקשר זה נשוב ונזכיר – **אין, ולא הייתה, מניעה אובייקטיבית כלשהי לאיש את נציג הממשלה בוועדה**. ברם, הממשלה חוששת כי לא יעלה בידה לאיש אותו באופן שיבטיח מראש שלא יחלוק על עמדת הממשלה ויתמוך בעמדתה. ודוק, המשרות בוועדה המקצועית-ציבורית אינן משרות הממונות לשם עניין מסוים אד הוק, אלא לתקופה הקבועה בהחלטה 2274. העובדה שהממשלה לא בחרה מבעוד מועד נציג מטעם הרשות המבצעת לוועדה, ודאי שאינה מאפשרת לממשלה להחליט שלא לבחור כעת את הנציג האמור לוועדה, וזאת רק מכיוון שהיא אינה יכולה להבטיח מראש את עמדתו במקרה הקונקרטי בעניינו היא פונה לוועדה.
16. אשר ל"הבהרה" השנייה, שעניינה השלמת תהליך ההיוועצות בוועדה המקצועית-ציבורית בתוך שבועיים ימים (בתקופת חגי תשרי, מדובר בימי עבודה מעטים ביותר) – גם בזו יש ללמד על כוונתם של השרים לבצע את הליך ההתייעצות אך על מנת "לצאת ידי חובה". גם בהקשר זה, יש לבחון את "הבהרת השרים" בראי התנהלות הממשלה עד כה, ובפרט בראי ההליך החפוז שבו שונתה החלטת הממשלה 2274.

חיוניות הליך ההיוועצות עם הוועדה המקצועית-ציבורית, עליו עמדה ועדת שמגר, והצורך החיוני לאפשר לוועדה לפעול בצורה עצמאית ומקצועית כדי לגבש המלצה מיטבית לממשלה, מחייבים להותיר בידי הוועדה ויושב הראש שלה שיקול דעת רחב מאד ביחס לאופן פעולתה של הוועדה, בוודאי ביחס למשך הזמן שתימצא שנדרש לה לשם לגיבוש המלצתה, ומובן שאין כל מקום לכבול מראש את שיקול דעת הוועדה והעומד בראשה בסוגייה זו.

יצוין, כי בתוך תקופת הזמן האמורה נדרש גם לפעול לביטול החלטת הממשלה 3306 מושא העתירה, כך שגם במבחן המעשה מדובר בפרק זמן לא ריאלי.

17. בקשת ההבהרה השלישית המבוקשת בהודעת השרים, היא שיתאפשר לממשלה לקבל החלטה גם ללא היוועצות עם הוועדה, ככל שאחד מנציגי הוועדה שאינם נציגי הממשלה או הכנסת "יבחר לבצע תרגיל התפטרות תוך שימוש מובהק לרעה בפרוצדורה". לדעת המשיבה, בהתאם לכללים הנהוגים בבית משפט נכבד זה, אין כל מקום שבית המשפט הנכבד ייתן "פרה רולינג" ביחס לנסיבות תיאורטיות כאלה ואחרות, ולייצר בדרך זו אפקט מצנן על הוועדה לקיים הליך מקצועי רציני ומעמיק; ובוודאי שאין מקום למתן "פרה רולינג" שיאפשר לממשלה לקבל החלטה ללא קבלת המלצתה של הוועדה המקצועית-ציבורית, תוך שלילה מראש של אפשרות לקיים ביקורת שיפוטית ביחס לנסיבות קונקרטיות כאלה ואחרות, שאפשר שיתקיימו או שלא יתקיימו בעתיד.

18. **לסיכום** – הודעת השרים דוחה את הצעת בית המשפט הנכבד.

מבוקש בה, הלכה למעשה, כי בית המשפט הנכבד יתן תוקף, מראש, לכך שהליך ההיוועצות עם הוועדה יהיה פורמלי בלבד, כשם שהיה עם ועדת השרים שהוקמה בהחלטה 3125 - הוועדה תפעל בהרכב קטוע שחסר נקודת מבט הכרחית לפי דוח ועדת שמגר; תדון בסוגיה הרגישה והמורכבת ביותר של הפסקת כהונה של יועצת משפטית לממשלה בפרק זמן מהיר; וייקבע מראש כי ככל שיהיה עיכוב ייראו את הממשלה כאילו נועצה בוועדה. וכל אלה, כאמור, הם תנאים אותם הציבו השרים מראש לבית המשפט הנכבד כתנאי לכך שהממשלה תדון בהמלצתו. ברי, כי אין מקום להיענות לכך. היענות לתנאים שהציבו השרים לפעול בהתאם למתווה הקיים, מביאים לריקון מתוכן את הערובה המובנית היחידה שנקבעה בדוח ועדת שמגר להבטחת אי-תלותו ועצמאותו המקצועית של מוסד היעוץ המשפטי לממשלה בהקשר של סמכות הפיטורין. ואף זאת יש להדגיש בסיכום הדברים: הודעת השרים אינה אלא ניסיון נוסף של הממשלה לשנות את כללי הפסקת הכהונה תוך כדי ההליך – ואין לאפשר אותו.

19. טרם חתימה, נבקש להסתייג מהאופן בו כופרת הממשלה בהודעתה בסמכותו של בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו את הצו הביניים ואת הצווים על-תנאי. דומה שאין צריך להרחיב בדבר.

היום, כ"ח באלול תשפ"ה

21 בספטמבר 2025

יונתן סיטון, עו"ד

סגן במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

מוריה פרימן, עו"ד

סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

רן רוזנברג, עו"ד

סגן מנהל מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ענר הלמן, עו"ד

מנהל מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה